

Nemrég a JATE diszdzoktorává avatták Lovász Lászlót, aki idén megkapta a matematikatudomány legrangosabb nemzetközi kitüntetését, a Wolf-díjat. A professzor, aki hét évig a szegedi Bolyai Intézet tanszékvezetője volt, arról beszélt, milyen fontos szerepe van az iskolai oktatásnak az ember pályájának és az ország sorsának alakulásában.

A matematikatudomány élő legendája

„Minden az iskolán múlik”

csak a magyar oktatási rendszert ismeri jól, hanem az attól teljesen eltérő amerikaiit is.

A kettőnek a kombinációját tartanám megfelelőnek. A magyar oktatási rendszer a tehetségeseknek nagyon jó, de nem készült fel arra, hogy a lakosság egyre nagyobb hányada kerül az iskolapadba. E tekintetben az amerikai iskolarendszertől lenne mit tanulni. Ott elérték, hogy a lakosság majdnem 100 százaléka jár középiskolába, a fele pedig egyetemre vagy főiskolára is. Azt is érdemes lenne ellesni tőlük, milyen tartalommal töltik meg az oktatást úgy, hogy az mindenki számára megfelelő legyen. Természetesen az amerikai iskolarendszernek is rengeteg hibája van. Jóval kevesebb, és valószínűleg a szükségesnél is kevesebb ténybeli ismeretet adnak át a gyerekeknek. De az is vitathatatlan, hogy az ottani gyerekek rengeteg olyan dolgot megtanulnak az iskolában, amit a mieink nem. Nekem nagyon tetszik, hogy már az általános iskola harmadik-negyedik osztályában különböző projekteket kell végrehajtaniuk a gyerekeknek, tehát összetett, nagyobb lélegzetű feladatokat. Anyagot kell gyűjteni, könyvtárba menni, emberekkel beszélgetni, rajzolni, fényképezni, és mindezeket összerakni, majd előadni, bemutatni. Nálunk ezeket a képességeket külön-külön tanítja az iskola, ha tanítja egyáltalán. Márpedig az életben a problémák megoldásához általában többféle ké-

Lovász László Wolf-díjas matematikus: A szegedi hét év életem legnyugodtabb időszaka volt. (Fotó: Miskolczi Róbert)

pesszre egyszerre van szükség.

– Nagyon kíváncsi vagyok, hogy milyen gyerek volt. Mikor derült ki, hogy különbözik az átlagtól?

– A családban mindig mondták, hogy jól számolok, de az általános iskola alsó tagozatban nem hiszem, hogy bármivel kitűntem volna a többiek közül. Felsőben is csak annyi volt a „különbségem”, hogy lelkesen jártam matematika szakkörre és elkezdtem a középiskolai matematikai lapokat és különböző matematikai tárgyú könyveket olvasni. Az átlagtól való eltérés inkább csak a középiskolában mutatkozott meg, de nem az osztá-

lyon belül. A Fazekas Gimnáziumnak abban az osztályában ugyanis rengeteg tehetséges gyerek volt; nagyon sokan lettek elismert tudósok, vezető szakemberek. Jó értelemben vett versengés volt köztünk, ami a lehető legjobb teljesítményre ösztönzött, ugyanakkor a versenyből nem lett ellenségeskedés, rivalizálás.

– Hét évet töltött a JATE Geometriai Tanszékének élén. Mi maradt meg a szegedi évekből?

– Úgy emlékszem vissza erre az időszakra, mint életem legnyugodtabb korszakára. Szerettem a körülöttem lévő embereket, jól kijöttem mindekivel, valóban együtt tud-

tunk dolgozni. A munka is jól ment, az egyetem elismerte a teljesítményemet, a környezetem támogatott. Egy alkotó ember számára mindez rendkívül fontos.

– Hogyan kezdett el a matematikában különlegesnek számító tudományterülettel, a számítógép-tudománnyal foglalkozni?

– Még a szegedi időszak előtt egy évet töltöttem Amerikában, és megismertem a számítógép-tudomány akkor születő első eredményeit. Azonnal éreztem, hogy nagyon fontos dologról van szó. Érdekes, hogy az egyik kollégám akkoriban Moszkvában dolgozott, és amikor hazajöttünk, egymás

szavába vágva kezdtük el mesélni, mibe „botlottunk”. Kiderült, hogy mindketten ugyanarra találtunk rá. Nyilvánvaló volt, hogy a számítógép-tudományban sok olyan nyitott kérdés van, amely matematikai válaszra vár. Ezért néhány kollégámmal elkezdtük ezt a tudományterületet „művelni” Magyarországon is.

– Az ön tudását feltehetően szívesen használnák, feltehetően több pénzért Amerikában, az iparban is. Gondolom, ez nagy kísértés. Nem fogják „elszívni az agyát” külföldre, a gazdasági szférába?

– Olyannyira igazza van, hogy egy rövid ideje a Microsoftnál dolgozom, igaz, kutatóként, egy alaputatással foglalkozó intézetben. Amerikában ez általános jelenség: az én területemen dolgozó egyetemi emberek egyre-másra alapítanak cégeket, amelyek óriási gazdasági sikerrel működnek. A mi elméleti eredményeink ugyanis nagyon jól átvihetők a gyakorlatba. Ennek ellenére nem szeretnék végleg átmenni a gazdasági szférába: megtartom az egyetemi állásomat Budapesten és Amerikában is.

– Hogy tetszik a Microsoftnál?

– Érdekes látni a szervezetség és hatékonyság rendkívüli fokát. Úgy érzem, ez egy érdekes és sok tapasztalattal járó kaland lesz számomra.

– Érdekelne, hogy egy olyan ember, mint ön, mi mindenre használja a számítógépet?

– Nagyrészt arra, amire mások: szövegszerkesztésre, elektronikus levelezésre, könyvtárakban, folyóiratokban való böngészésre. Néha matematikai problémák megoldására fókuszálóbb programokat. Erősen foglalkoztat mostanában, hogy a tudományos és ismeretterjesztő publikációk számára milyen lehetőségeket rejt az internet. Biztos vagyok benne, hogy a friss tudományos eredmények közzétételére a hagyományos, nyomtatott folyóiratok előbb-utóbb kiszorulnak. Ha körbenéz itt, a könyvtárban, láthatja a több tucat polcot elfoglaló sárga monstrokot, a Mathematical Reviews bekötött számait. Ezeket már nagyon kevesen olvassák, hiszen annival jobb az elektronikus keresési lehetőség: név, dátum vagy téma szerint. És kényelmesebb is, hogy nem kell elmenni a könyvtárba, az ember a lakásából vagy az irodájából hozzáfér mindenhez.

– Sokat vitatkoznak mostanában arról, hogy a számítógép mikor és milyen mértékben szorítja ki a többi médiumot. Mit gondol erről?

– Ezt nehéz megjósolni, mert bár a számítógép és a világháló sok mindent nyújt, az emberek mégis azt szokták meg, hogy a kezükbe fognak egy könyvet, és ledőlnek olvasni. Ez a kérdés már felvetődött akkor, amikor megjelent a tévé és a videó. A szokások átrendeződtek, de továbbra is megmaradt a könyv és a mozi is. Abban biztos vagyok, hogy rövid időn belül gyökeres változások lesznek, hiszen a fejlődés hihetetlenül gyors. De hogy ez az élet mely területeire és milyen mértékben terjed ki, csak ezután dől el.

Keczer Gabriella

cora

Boldog ünnepeket kívánunk!

Cora Szeged, a hipermarket